

□ □ **Mita pe care o achităm diferă de la zonă la zonă și de la o instituție la alta. Cele mai mari sume se plătesc în marile orașe, iar procurorii, judecătorii și chirurgia par a fi cei mai „scumpi“**

În perioada 2003-2007, compania medicală americană Stryker a efectuat 192 de plăți către oficiali români în schimbul obținerii sau prelungirii unor contracte publice, se arată într-un raport publicat recent de Comisia pentru Bursă și Valori Mobiliare din Statele Unite. Plățile ar fi totalizat 500.000 de dolari și ar fi fost înregistrate drept sponsorizări acordate pentru participarea respectivilor oficiali la conferințe medicale. În urmă cu un an, o investigație a RISE Project dezvăluia că peste șapte milioane de dolari au fost plătiți de Ericsson, prin intermediul unor firme offshore și conturi bancare din Elveția, către politicieni români, în schimbul obținerii de contracte cu statul.

Mulți susțin că investitorii nu fac decât să-și adapteze comportamentul la mediul din jur. Iar România este văzută de locuitorii ei, conform indicelui de percepție a corupției realizat în 2012 de Transparency International (TI), drept una din cele mai corupte state din UE (depășită fiind doar de Bulgaria, Italia și Grecia).

Potrivit calculelor realizate de platforma piatadespaga.ro, proiect lansat și gestionat de Asociația EPAS, valoarea medie a șpagii plătite de un român este de 206 euro. Cel mai probabil, s-a ajuns la acest nivel pentru că mulți simt nevoia să scrie aici că au dat mită atunci când suma depășește un anumit nivel și tind să treacă cu vederea șpagile mai mici, de ordinul zecilor de lei.

Discrepanțe regionale

Mulți sociologi consideră că există diferențe regionale și de mediu de rezidență în ceea ce privește mita și există tendința de a considera că acest fenomen se petrece mai rar în Ardeal, Banat ori Bucovina ori în zona rurală. Astfel de teorii par a fi confirmate, cel puțin parțial, și de datele înregistrate de piatadespaga.ro.

Astfel, cele mai mici șpăgi par a se plăti în județele Bihor, Sibiu și Brașov (între 42 și 50 de euro), urmate de Galați, Prahova și Brăila (între 51 și 59 de euro în medie). Dacă pentru primul grup de județe explicația ar putea fi o conduită mai morală a ardelenilor, pentru cele de la Dunăre situația economică proastă ar putea fi responsabilă pentru nivelul mic al mitei plătite. **La polul opus se află în general zone cu performanțe economice peste media națională – județul Timiș, pentru care au fost raportate pe site-ul mai sus menționat șpăgi medii de 304 euro, Constanța – cu 271 de euro, Mureș – 231, Dolj – 225, București – 213, Cluj – 203, Covasna – 192 și Iași – 171 de euro. De remarcat că aici avem județe din toate colțurile țării.**

Un studiu realizat în urmă cu doi ani de expertul în administrație publică Anatolie Coșciug relevă că, cel puțin în cazul sistemului sanitar, plățile informale depind de domiciliu: „Pacienții din regiunile Nord–Est, Sud–Est și Sud folosesc mai puțin plățile informale în sistemul de sănătate comparativ cu pacienții din zona București–Ilfov, Nord–Vest și Vest.” mai mult, locuitorii din orașele mari și medii folosesc mai mult plăți informale comparativ cu cei din mediul rural. Coincidență sau nu, regiunile care au un număr mai mare de paturi de spital la mia de locuitori sunt și regiunile unde există tendința mai mare de a se apela la plățile informale. „Simplu spus, plățile informale sunt oferite în mod similar din perspectiva unui număr mare de caracteristici (gen, vârstă, educație, statut social, venituri etc.), doar că unii au șansa să beneficieze mai mult de serviciile medicale datorită accesibilității mai mari a acestora“, concluzionează Coșciug.

Sistemul sanitar, pe primul loc

Sănătatea este, de altfel, domeniul în care românii dau cel mai des șpagă. Potrivit unui sondaj realizat în această toamnă pentru Institutul Aspen România, 62% din concetățeni spun că sunt nevoiți să plătească sau să ofere cadouri personalului medical pentru a beneficia de mai multă atenție. Dintre cei care au făcut plăți informale în sistemul sanitar, 31% au depășit suma de 200 de lei, 23% s-au încadrat între 100 și 200 de lei, iar 46% au achitat sub 100 de lei.

Bucureșteanul Dan Ionescu spune că a plătit de fiecare dată când a fost la doctor în ultimii 15 ani. „Totuși, niciodată nu m-am simțit obligat să o fac, am achitat doar la sfârșit și doar pentru că am fost mulțumit“, povestește el.

Sumele au variat între echivalentul a 10 euro pentru un simplu consult până la 500 de euro atunci când soția sa a născut prin cezariană. Există, de cealaltă parte, numeroase cazuri în care actul medical este condiționat de plata unor sume, de multe ori deloc neglijabile. Printre cele mai recente situații de acest gen se numără și cea de acum câteva zile, când un medic obstetrician arădean a fost ridicat de procurori din sala de nașteri. Doctorița ar fi refuzat să efectueze o operație de cezariană până nu a primit suma de 1.000 de lei.

Mită cu șase zerouri

Primăriile, administrațiile financiare ori prefecturile sunt locuri în care mita este la ea acasă. De la sume ori cadouri modice pentru obținerea unui act ceva mai repede ori fără coadă până la sume cu multe zerouri pentru atribuirea de contracte publice sau pentru emiterea unor documente falsificate. Primarul din Râmnicu Vâlcea, de exemplu, este acuzat de anchetatori că ar fi solicitat 10% dintr-un contract de 200.000 de euro.

Cât despre instituțiile de control, fie că e vorba de OPC, Garda Financiară sau DSV, mulți antreprenori susțin că vizitele acestora au drept scop principal nu depistarea neregulilor, ci obținerea unor foloase personale. „Se merge pe principiul «nu ai cum să fii sută la sută în regulă» și atunci preferi să scapi repede de ei cu o șpagă de câteva sute de lei decât să-ți stea pe cap ore întregi și la sfârșit să te trezești cu o amendă de mii de lei“, spune Marian Albu, patronul unui depozit de materiale de construcții din Ilfov.

Ultimii ani au dezvăluit un secret pe care îl știa toată lumea: punctele de trecerea frontierei sunt adevărate focare de corupție. Zecile de polițiști și vameși arestați în 2011 la Siret, Moravița ori Naidăș ori cei prinși cu șpagă de curând la Albița primeau, în medie, câteva zeci de euro pentru fiecare vehicul la care închideau ochii.

Mita este larg răspândită și în sistemul de învățământ. De la înscrierea la o grădiniță sau o

școală mai bună (care costă neoficial între 100 și 200 de euro) și până la primirea unor note mai bune (care, eventual, să însemne că elevul a scăpat de corigență ori repetenție), totul este de vânzare. Chiar și ultrasecurizatul examen de bacalaureat se poate lua cu șpagă – celebrele cazuri de fraudă din vara lui 2013, soldate cu arestări și trimeri în judecată, sunt, conform unor surse, doar vârful aisbergului. De altfel, potrivit unui sondaj din 2011, 61% din tinerii români recunosc că au dat cel puțin o dată mită cadrelor didactice.

Iar atunci când ești învățat de mic cu asta, nu te vei opri nici la facultate. Între 200 și 400 de euro costă obținerea unui loc în cămin fără a avea dreptul, între 100 de lei și 700 de euro promovarea unui examen pe ochi frumoși (cele mai mari tarife sunt de regulă la facultățile considerate grele, ca medicina sau dreptul). Majoritatea cadrelor didactice corupte au propriul mercurial – un profesor de la Facultatea de Medicină din Brașov încasa 1.000 de lei pentru fiecare student promovat și procurorii i-au găsit acasă documente în care ținea evidența mitei încasate.

Cele mai consistente sunt, de obicei, șpagile plătite magistraților. De altfel, cele mai mari sume raportate pe piatadespaga.ro sunt cele care au legătură cu obținerea unor soluții favorabile din partea procurorilor ori judecătorilor și, potrivit celor care le-au postat, variază între 4.000 și 7.000 de euro. Insignifiant, totuși, comparativ cu cele 2,5 milioane de euro pe care procurorii spun că le-ar fi solicitat două judecătore de la Curtea de Apel București pentru a anula condamnarea la închisoare a lui Dinel Staicu.

Ultimii ani au adus, ce-i drept, numeroase victorii în lupta contra corupției. Doar că fenomenul este atât de răspândit, încât e dificil de crezut că va dispărea vreodată.

206 euro este mita medie plătită de români, conform sumelor postate sub protecția anonimatului pe un site dedicat corupției

803 persoane au fost trimise în judecată în 2012 de DNA pentru fapte de corupție, 15% din acestea având legătură cu fondurile europene

Sursa: www.capital.ro –